

Himmler en de 'Gestapo' '33-'39

In *Voorspel* hebben wij een hoofdstuk gewijd (hoofdstuk 13) aan de ontwikkelingen in Duitsland van '33 tot '39. Wij begonnen met er daarin op te wijzen dat Hitler op 3 februari '33, vier dagen nadat hij *Reichskanzler* geworden was, binnenskamers in een bespreking met de hoogste Duitse militairen al duidelijk de doeleinden aangegeven had die hij zou nastreven, en getuigenis had afgelegd van de gezindheid van waaruit hij zou handelen. Een der aanwezige generaals had er aantekeningen van gemaakt, in hun abrupte korthed sprekender dan een uitvoerig verslag. Wij willen ze gedeeltelijk opnieuw citeren:

*'Völlige Umkehrung der gegenwärtigen innenpolitischen Zustände in Deutschland. Keine Duldung der Betätigung irgendeiner Gesinnung, die dem Ziel entgegen steht . . . Wer sich nicht bekehren lässt, muss gebeugt werden. Ausrottung des Marxismus mit Stumpf und Stiel . . . Nach aussen: Kampf gegen Versailles. . . Aufbau der Wehrmacht wichtigste Voraussetzung für Erreichung des Ziels . . . Wie soll politische Macht, wenn sie gewonnen ist, gebraucht werden? Jetzt noch nicht zu sagen. Vielleicht Erkämpfung neuer Export-Möglichkeiten, vielleicht – und wohl besser – Eroberung neuen Lebensraums im Osten und dessen rücksichtslose Germanisierung.'*¹

Wij wezen er vervolgens op dat de acties van de tegenstanders die Hitler het sterkste dachtte: communisten en socialisten, onmiddellijk aan banden gelegd werden. In Pruisen kregen de SA en de SS de status van *Hilfspolizei*, zij 'veroverden' de straat. Vervolgens nam Hitler de door van der Lubbe gestichte brand in het gebouw van de *Reichstag* als aanleiding om een *Notverordnung* af te kondigen die de grondwettige vrijheden ophief.

Wij beschreven daarna in het genoemde hoofdstuk hoe alle niet-nationaal-socialistische organisaties òf opgeheven òf 'gelijkgeschakeld' werden; wij schetsten de reacties in het katholieke en in het protestantse milieu, wij deden uitkomen hoe de Jodenvervolging begonnen en voortgezet werd en wij gaven een beeld van Duitslands herbewapening (tot '35 in het geheim, daarna openlijk) die de grondslag vormde voor Duitslands gebiedsuitbreiding: eerst met Oostenrijk (maart '38), vervolgens met het Sudetengebied (oktober '38), daarna met Bohemen en Moravië (maart '39) en tenslotte met Memelland, een deel van Litauen (april '39). Wij eindigden ons hoofdstuk met enkele passages te citeren uit de uiteenzetting die Hitler op 23 mei '39 in Berlijn gegeven had aan de hoogste bevelhebbers van de nieuwe *Wehrmacht*.

¹ Aantekeningen van generaal Liebmann, aangehaald in Th. Vogelsang: *'Neue Dokumente zur Geschichte der Reichswehr 1930-1933'*, *Vjh. f. Ztg.*, 1954, p. 434-35.